

החזירים של יחימוביץ

אם יש מקום שבו צומחת "חזירות", בדמות קבלת שכר ללא תמורה ותוך הפעלת כוח פוליטי, הרי זה באותן נחלות שבהן השתלטה המדינה בכוח פוליטי ודחקה החוצה את הכוח היצרני המבוסס על יצירת ערך ועל שיפור איכות החיים במהלך של סחר חופשי

בועז ארד

"כ

מה חזיר אתה צריך להיות?" שואלת שלי יחימוביץ' בניסיונה לקדם את "חוק שכר הבכירים" במשק. הציבור, מסבירה יחימוביץ', עומד לצידה ו"מזדהה עם ההצעה הזו באופן מוחלט". מהדורות החדשות גדושות במרואיינים המסבירים כי זה "לא הגיוני" לקחת שכר של מיליוני שקלים, והעיתונים עוסקים בדירוגי שכר ובהענקת ציונים.

הוויכוח הסוער אמנם עבר לתקופת צינון זמנית בוועדה שהקים ראש הממשלה, אך הוא לגמרי לא מוצה. נראה כי בלהט הוויכוח מסרבים המתדיינים להכיר בשורש הבעייה. זה נעוץ, באופן בלתי נמנע, בכך שאנו עוסקים במשק מעורב שבו פועלות חברות ממשלתיות וציבוריות ההולכות ומסתבכות בתקנות וברגולציות שמלכתחילה לא היה בהן צורך, לו חברות היו פרטיות ופעלו בשוק חופשי.

"ברגע שהמנכ"ל חומד לעצמו ומושך לעצמו סכומים מטורפים של מיליון וחצי שקלים בחודש", אומרת יחימוביץ', "זה על חשבון ציבור המשקיעים הקטנים שהיו צריכים לקבל את הכסף הזה כדיבידנד".

כשל המחשבה המרכזי בטיעונה של יחימוביץ' הוא באי-זיהויה את ההבדל המהותי בין השוק הפרטי החופשי לבין השוק הממשלתי, שבו מלאימה המדינה בכוח תחומי פעילות ומונעת בו פעילות חופשית. אם יש מקום שבו צומחת "חזירות", בדמות קבלת שכר ללא תמורה ותוך הפעלת כוח פוליטי, הרי זה באותן נחלות שבהן השתלטה המדינה בכוח פוליטי ודחקה החוצה את הכוח היצרני המבוסס על יצירת ערך ועל שיפור איכות החיים במהלך של סחר חופשי בין אנשים.

הצבעה יומיומית של הקופות הרושמות

עושר ושכר בשוק חופשי הינם כפי שהסבירה איין ראנד, "התוצר ה'דמוקרטי' של הצבעה חופשית, באמצעות המכירה והקנייה של כל אדם הלוקח חלק בחיים הכלכליים במדינה. בכל פעם שאתם רוכשים מוצר מסויים ולא אחר, אתם מצביעים למען הצלחתו של יצרן מסויים. ובסוג זה של הצבעה, כל אדם מצביע רק בנושאים החשובים לו, בהם הוא מוסמך לשפוט בנושאי העדפותיו, רצונותיו וצרכיו. לאיש אין הכוח להחליט עבור אחרים או להחליף את שיפוטו בשיפוטם; לאיש אין הכוח למנות את עצמו ל"קולו של העם" ולהותיר את הציבור חסר קול ומנושל".

כוח כלכלי פועל באופן הדמוקרטי והישר ביותר באמצעים **חיוביים**, בהציעו לאדם ערך ותמורה, המאפשרים לו להרוויח מבחירתו במוצר. כוח פוליטי, לעומת זאת, הוא כוח העובד באמצעים **שליליים**, באיום בענישה, בפגיעה ובכליאה תוך, שהוא משחרר את כוחו המאיים של הביורוקרט.

לכן, לו הייתה שלי יחימוביץ' כנה במאבקה נגד הניצול והחזירות, היה עליה לדגול בשוק חופשי. כי במשק חופשי חברה הבוחרת להשקיע סכומים בלתי סבירים כשכר למנהליה, או מנהלת את השקעותיה באופן בלתי ראוי, משלמת מייד את המחיר והופכת להזדמנות וליעד להשתלטות משקיעים ומתחרים המזהים את האפשרות לנהלה טוב יעיל ורווחי יותר, או לחילופין – נעלמת מן השוק לטובת חברות איכותיות יותר שנבחרות בהצבעה היומיומית של הקופות הרושמות.

כמה פשטני וקל להצביע על מנכ"ל זה או אחר ולהציג בעיתון את היאכטה או את המכונית המפוארת שלו. אך השכר של מנהל בנק חצי ממשלתי המושך מיליון שקל בחודש אינו שונה במהותו מן השכר המצטבר המשולם לשכבה של אלפי עובדים מיותרים המועסקים בחברות ציבוריות וממשלתיות. חברת החשמל, רשות השידור, מקורות, רשות הנמלים וכיוצא באלו חברות מאוכלסות בעובדים המושכים מהן מאות מיליוני שקלים, בעוד החברה שוקעת בחובות ענק. האם זו אינה חזירות על חשבון הציבור?

לדעתה שלי יחימוביץ' יש הבדל, וכך היא [כותבת באתרה](#): "יש בחברת חשמל גם עובדים שמרוויחים 55 אלף שקל ועדיין זה אינו שכר חריג, כי מדובר בעובדים מוכשרים ומבוקשים שייחטפו לעבודה מחוץ לחברת חשמל". אולי אני מומחה גדול כמו יחימוביץ', אך למרות זאת ארשה לעצמי לפקפק בכך שמאות עובדי החברה "יחטפו" על ידי חברה פרטית שתגלה ערך בכישורים המבוקשים שלהם. כנראה שגם לשלי יחימוביץ' יש ספקות בכך, כי את הטענה הזאת היא וחבריה לא יניחו לנו להעמיד למבחן. יש רק דרך אחת לגלות זאת – להפריט את חברת החשמל.

במצב התיאורטי של הפרטת משק החשמל, היו המשקיעים החרדים לכספם ממיינים היטב את העובדים על פי כישוריהם, "חוטפים" את אלו ה"מוכשרים ומבוקשים" המוסיפים ערך לחברה ופולטים לשוק את אלו המעמיסים עליה הוצאות בלי לתרום תרומה אמיתית לביצועיה.

עובדים שהיו נפולטים לשוק היו ממשיכים לחפש את ייעודם, וסביר להניח כי היו מוצאים עבודה יצרנית ראויה, בשכר התואם לערך המוסף שהיו יוצרים לעסקו של המשלם. כל המשק הישראלי היה נשכר מכך – משלם המיסים היה משתחרר מחובות ענק שמעמיסות עליו החברות הממשלתיות והציבוריות, וגם העובדים היו חשים גאים ומוערכים על תרומה אמיתית לחברה שבה הם עובדים. אך למהלך כזה של שחרור אזרחים ועובדים בישראל מן התרמית של "שביתה איטלקית" מתמשכת, קוראים שלי וחבריה "מדיניות אנטי חברתית".

המדיניות ה"חברתית" שמקדמים ח"כ שלי יחימוביץ' וחיים כץ הופכת את אזרחי ישראל לבני ערובה בידי קבוצות מאורגנות של עובדים הסוחטות את כספי משלם המיסים ואת נכסיו בחסות התערבותה המלאימה של המדינה. השאלה אם שכר הוא נכון ורווחי לחברה והבירור אם מנכ"ל מסויים הוא אכן מוכשר וראוי לשכר של מיליונים יכולה להתברר רק בתנאי שוק חופשי. החברות שינוהלו תוך שהן משלמות את השכר הראוי והנכון ישגשגו ואלו שלא – יקרסו.

גם חיים כץ, איש שעשה הון פוליטי מהיותו מזכיר הארגון הארצי של עובדי התעשייה האווירית, וחייב את מושבו בכנסת לכוחם של החוקים והתקנות המאפשרים לאלפי עובדים להתאגד ולהפעיל כוח פוליטי, לא ירשה לבחון במבחן החזירות והנצלנות את ליגינות העובדים שהוא מייצג.

למעשה נלחמים יחימוביץ' וכץ למעין הלאמה בפועל של חברות ולניתוקן מכללי השוק המטהרים, תוך הפעלת כפייה ממשלתית. הרי את החלל שנוצר בשוק בחסות הכפייה, המרוקן מכללי ההיגיון הכלכלי, ממלאים כללי המשחק המוכרים לנו שלא לטובה מחברות שכבר כיום כפופות לשליטתה של המדינה: הפונקציונרים, המאכערים, המקורבים ואנשי המנגנון, העסוקים בגיבוש כוח פוליטי המשמש לסחיטת הטבות – כמו משכורות עתק לבכירים – על חשבון אזרחי ישראל. כעת, כשנחשפת המציאות העגומה, שהיא תוצאה בלתי נמנעת של המדיניות שהם מקדמים, זועקים יחימוביץ' וחבריה: "חזירים!"